

Collegevoorstel

Onderwerp	Collegeverklaring ENSIA 2025
Eenheid/team	CZ Control en Audit
Zaakkenmerk	Z/26/259990
Documentkenmerk	D/26/852997
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	G.J. Overmeen-Bakhuis
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

ENSIA is de verantwoordingsmethodiek voor informatieveiligheid en basisregistraties van gemeenten. De collegeverklaring Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) is opgesteld aan de hand van de uitkomsten van de verplichte zelfevaluaties en audits. De auditor heeft vastgesteld dat de gemeente voldoet aan bijna alle onderdelen van de norm. Met betrekking tot Suwinet heeft de auditor aanbevelingen voor verbetering gedaan.

Na vaststelling van de collegeverklaring zal de auditor deze waarmerken. Het college heeft besloten om de collegeverklaring te ondertekenen en informeert de raad via een raadsbrief.

De burgemeester heeft besloten om de uitkomsten van de zelfevaluatie 2025 vast te stellen voor de verantwoording over de Reisdocumenten.

Voorgesteld besluit

1. De collegeverklaring ENSIA 2025 inzake informatiebeveiliging Suwinet vast te stellen en te ondertekenen (*D/26/861429*) en (*D/26/861431*).
2. De uitkomsten van de zelfevaluaties ENSIA 2025 vast te stellen voor de verantwoording over de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO) (*D/26/856923*).
3. Kennis te nemen van het concept Assurancerapport (*D/26/861444*, *D/26/861445*, *D/26/8611446*, *D/26/861448*), de managementrapportages 2025 over de Basisregistratie Personen (BRP) (*D/26/856913*) en Registratie niet-ingezetenen (RNI) (*D/26/856920*).
4. De uitkomsten van de zelfevaluaties 2025 vast te stellen voor de verantwoordingen over de BRP (*D/26/856914*) en de RNI (*D/26/856921*).
5. Het college legt verantwoording af aan de gemeenteraad, door deze te informeren met een raadsbrief (*D/26/855799*).
6. Geheimhouding op te leggen op de collegeverklaring ENSIA 2025 (inclusief bijlagen), het (concept) Assurancerapport, de verantwoordingsrapportages BAG, BGT, BRO, BRP en RNI en de managementrapportages BRP en RNI op grond van artikel 87 van de

Gemeentewet. De geheimhouding wordt opgelegd in verband met de belangen genoemd in artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo.

Voorgesteld besluit burgemeester:

1. Kennis te nemen van de managementrapportage 2025 Reisdocumenten/PUN (D/26/856916).
2. De uitkomsten van de zelfevaluatie 2025 vast te stellen voor de verantwoording over de Reisdocumenten/PUN (D/26/856918).
3. Geheimhouding op te leggen op de verantwoordingsrapportage Reisdocumenten/PUN en de managementrapportage Reisdocumenten/PUN op grond van artikel 87 van de Gemeentewet. De geheimhouding wordt opgelegd in verband met de belangen genoemd in artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo.

Inleiding

Jaarlijks legt het college van burgemeester en wethouders met de verklaring verantwoording af over door de Rijksoverheid verplicht gestelde geselecteerde informatiebeveiligingsnormen inzake Suwinet, op basis van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek. Voor 1 mei 2026 dienen we verantwoording af te leggen richting onze verticale toezichthouders. Met ENSIA is er één verantwoordingsprocedure voor de Basisregistratie Personen (BRP), de Paspoortuitvoeringsregeling / Reisdocumenten (PUN), de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Met de voorliggende ENSIA-collegeverklaring geeft het college aan in hoeverre de beheersingsmaatregelen voldoen aan de normen die gelden voor Suwinet en op welke onderdelen de gemeente niet voldoet aan deze norm. Een onafhankelijke auditor toetst vervolgens of deze verklaring juist is. De auditor heeft vastgesteld dat de gemeente nog niet aan alle normen voldoet.

Aanbevelingen auditor

De externe auditor constateert dat de gemeente aan twee normen niet volledig voldoet, namelijk: de norm voor Toegangsbeveiliging en Beveiliging bedrijfsvoering. De auditor geeft ook (dwingende) aanbevelingen die ervoor moeten zorgen dat de gemeente in de toekomst wel kan voldoen aan alle normen.

Norm Toegangsbeveiliging

De norm stelt dat toegang voor bevoegde gebruikers moet worden bewerkstelligd en onbevoegde toegang tot systemen moet worden voorkomen. De auditor heeft vastgesteld dat de leverancier van een gebruikte applicatie niet voldoet aan de norm, waardoor het voor de gemeente Almelo niet mogelijk is aan deze norm te voldoen.

Norm Beveiliging bedrijfsvoering

De norm stelt dat gebeurtenissen en bewijs daarvoor verzameld moet worden over activiteiten van gebruikers in de applicatie. De auditor heeft vastgesteld dat de leverancier van een gebruikte applicatie niet aan deze norm voldoet, waardoor het voor de gemeente Almelo niet mogelijk is om aan deze norm te voldoen.

Zelfevaluaties BAG, BGT en BRO

De BAG, BGT en BRO maken onderdeel uit van het overheidsstelsel van basisregistraties. Het bijhouden van deze geo-basisgegevens is verplicht voor gemeenten, met inachtneming van de bijbehorende kwaliteitseisen.

De BAG bevat gegevens over adressen en gebouwen en deze worden centraal beschikbaar gesteld via de Landelijke Voorziening (BAGLV). Het Kadaster beheert de BAGLV en stelt de gegevens beschikbaar aan de diverse afnemers. Organisaties met een publieke taak, zoals ministeries, waterschappen, politiekorpsen en veiligheidsregio's, zijn verplicht de authentieke gegevens uit de registraties te gebruiken. Doordat de overheid op deze manier gegevens éénmalig inwint en meervoudig gebruikt, vraagt men inwoners niet naar de bekende weg.

De BGT is een gedetailleerde (in vaktaal: grootschalige) digitale kaart van heel Nederland. Daarin worden alle objecten als gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen op een eenduidige manier vastgelegd. Het doel van de BGT is de hele overheid gebruik te laten maken van dezelfde basisgegevens over de grootschalige topografie van Nederland.

De BRO bevat gegevens over geologische en bodemkundige opbouw van de Nederlandse ondergrond. Momenteel wordt de BRO stapsgewijs voltooid. Per stap bevat deze registratie steeds meer gegevens over de diepe en ondiepe ondergrond. Deze worden geordend op basis van zogeheten 'registratieobjecten'. In totaal gaat het om ca. 26 registratieobjecten. Voorbeelden van registratieobjecten zijn de grondwatermonitoringsput of het geotechnisch sondeonderzoek.

Het college legt als bronhouderorganisatie verantwoording af over het beheer van de basisregistraties. Dat doet het college intern richting de gemeenteraad en extern aan het Rijk. De verantwoording vindt plaats via zelfevaluaties. Deze evaluaties betreffen de gegevenskwaliteit en de borging van beheerprocessen. Informatiebeveiliging maakt hiervan vooralsnog geen onderdeel uit.

Zelfevaluaties BRP, RNI en PUN

Iedere gemeente is verplicht om jaarlijks een onderzoek uit te voeren naar de inrichting, de werking en de beveiliging van de BRP, alsmede naar de verwerking van gegevens in de BRP. Voor dit onderzoek en voor de rapportage van het onderzoek moet iedere gemeente gebruik maken van het door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbaar gestelde zelfevaluatie-instrument "Kwaliteitsmonitor BRP". De resultaten van deze zelfevaluatie zijn weergegeven in de documenten "uittreksel Zelfevaluatie BRP" ((D/26/856914)) en "managementrapportage BRP 2025 (D/26/856913).

Almelo is loketgemeente voor het Register niet-ingezetenen (RNI). Iedere RNI-loketgemeente is verplicht om jaarlijks door middel van een zelfevaluatie een onderzoek uit te voeren naar de inrichting, de werking en de beveiliging van het RNI-loket. Voor dit onderzoek en voor de

rapportage van het onderzoek moet iedere gemeente gebruik maken van het door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbaar gestelde zelfevaluatie-instrument "Kwaliteitsmonitor RNI". De resultaten van deze zelfevaluatie zijn weergegeven in de documenten "uittreksel Zelfevaluatie RNI 2025 (D/26/856921) en "managementrapportage RNI 2025 (D/26/856920).

De zelfevaluatie PUN / reisdocumenten richt zich op de beveiliging van het proces Reisdocumenten binnen de gemeente Almelo. In de Paspoortwet is geregeld dat de burgemeester minimaal één keer per jaar, met behulp van de Kwaliteitsmonitor Reisdocumenten, controleert of de voorgeschreven beveiligingsmaatregelen daadwerkelijk zijn toegepast. De resultaten van deze zelfevaluatie zijn weergegeven in de documenten "Uittreksel Zelfevaluatie Reisdocumenten 2025" (D/26/856918) en "Managementrapportage Reisdocumenten 2025" (D/26/856916) die bij dit voorstel als bijlagen zijn bijgevoegd.

Beoogd effect

Het beoogd effect is het waarborgen van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie(systemen) en het veilig kunnen continueren van de dienstverlening aan inwoners, ondernemers, organisaties en overheden-

Argumenten voor

1.1 Het is in de ENSIA-systematiek verplicht dat het college verantwoording aflegt aan de toezichthouders.

Het vaststellen van de collegeverklaring ENSIA is een vereiste om te voldoen aan de verantwoordingsplicht voor Suwinet en een voorwaarde om als gemeente gebruik te kunnen blijven maken van deze voorziening.

2.1 Het is verplicht om jaarlijks voor de BAG, de BGT en de BRO zelfevaluaties uit te voeren.

Binnen het ENSIA-stelsel zijn voor het geo-domein BAG, BGT en BRO domein specifieke zelfevaluaties opgenomen over het gebruik van deze drie basisregistraties. De zelfevaluaties binnen het geo-domein zijn gekoppeld aan een puntenscore. Uit de rapportages blijkt dat de uitvoering van de BAG, de BGT en de BRO voldoen aan de normen.

3.1/4.1 De jaarlijkse audits en zelfevaluaties dragen bij aan het risicobewustzijn van de ambtelijke organisatie.

Door de audits en zelfevaluaties is en blijft het duidelijk welke risico's de gemeente loopt wanneer beveiligingsmaatregelen en/of werkprocessen worden afgezwakt of worden genegeerd.

4.2. Het is verplicht om jaarlijks voor de BRP, RNI en PUN zelfevaluaties uit te voeren.

Uit de rapportages blijkt dat de uitvoering van de BRP, RNI en PUN goed is geborgd binnen de organisatie.

5.1 Uitgangspunt voor het ENSIA-verantwoordingsstelsel is het horizontale verantwoordingsproces.

In dit proces verantwoordt het college zich over informatieveiligheid aan de raad. Dit wordt horizontaal toezicht genoemd. De horizontale verantwoording vormt de basis voor het verticale verantwoordingsproces richting de toezichthoudende instanties.

6.1 Het openbaar maken van deze informatie blijft achterwege omdat het belang daarvan niet opweegt tegen het goed functioneren van de gemeente Almelo.

Geheimhouding kan worden opgelegd op grond van artikel 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo. Als deze informatie in verkeerde handen komt, kan de gemeente hier nadelige gevolgen van ondervinden. Bijvoorbeeld door aanvallen van buitenaf of onwenselijke media-aandacht.

Voorgesteld besluit burgemeester

1.1 De jaarlijkse audits en zelfevaluaties dragen bij aan het risicobewustzijn van de ambtelijke organisatie.

Door de audits en zelfevaluaties is en blijft het duidelijk welke risico's de gemeente loopt wanneer beveiligingsmaatregelen en/of werkprocessen worden afgezwakt of worden genegeerd.

3.1 Het openbaar maken van deze informatie blijft achterwege omdat de gemeente nadelige gevolgen kan ondervinden van het in verkeerde handen komen van deze informatie.

Bijvoorbeeld door aanvallen van buitenaf of onwenselijke media-aandacht. Geheimhouding kan worden opgelegd op grond van artikel 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo.

Kanttekeningen

2.1 We voldoen niet aan alle normen.

Bij Suwinet voldoen we aan twee normonderdelen niet, namelijk: Toegangsbeveiliging en Beveiliging bedrijfsvoering. De acties die genomen moeten worden om hier aan te voldoen worden opgenomen in het verbeterplan.

3.1 De rapportages van de BAG, BGT en BRO gaan over de kwaliteit en procesuitvoering van deze basisregistraties en niet over informatieveiligheid en privacy.

De vragen over privacy en informatieveiligheid zijn opgenomen in de algemene vragenlijst van ENSIA.

Kosten, opbrengsten en dekking

n.v.t.

Uitvoering

1. Over de collegeverklaring wordt door een onafhankelijke IT-auditor zekerheid (assurance) afgegeven op basis van een audit. In de ENSIA-tool wordt de collegeverklaring met bijbehorende

bijlagen en het assurancerapport uiterlijk 30 april 2026 geüpload. Hiermee is aan de eisen voor verticale verantwoording voldaan.

2. Naast het assurancerapport heeft de onafhankelijke IT-auditor voor de Suwinet-aansluiting rapportages van bevindingen opgesteld.

3. Na vaststelling dienen de rapportages BAG, BGT en BRO uiterlijk 30 april 2026 te worden opgeleverd aan het ministerie van BZK.

4. Na vaststelling dienen de uittreksels met de resultaten van het onderzoek BRP, RNI en Reisdocumenten/PUN uiterlijk 30 april 2026 te worden opgeleverd aan het ministerie van BZK.

5. In het kader van horizontale verantwoording zal de raad via een raadsbrief worden geïnformeerd.

Bijlage(n)

- Collegeverklaring ENSIA 2025 inzake informatiebeveiliging Suwinet (D/26/861429), (D/26/861431).

Geheimhouding opgelegd op grond van 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo

- Rapportage BAG, BGT, BRO 2025 (D/26/856923).

Geheimhouding opgelegd op grond van 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo

- Zelfevaluatie 2025 (BRP, RNI, Reisdocumenten) (D/26/856914), (D/26/856921), (D/26/856918).

Geheimhouding opgelegd op grond van 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo

- Rapportages 2025 BRP, RNI, Reisdocumenten (D/26/856913, (D/26/856920), (D/26/856916).

Geheimhouding opgelegd op grond van 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo

- Concept Assurancerapport (D/26/861444, D/26/861445, D/26/861446, D/26/861448).

Geheimhouding opgelegd op grond van 87 Gemeentewet jo. artikel 5.1 tweede lid, onder i Woo

- Raadsbrief ter informatie (D/26/855799).

Procesinformatie

Intern overleg

Deze nota is afgestemd met de CISO en Concern Controller Control & Audit.

Afstemming met portefeuillehouder

Deze nota is gedeeld met portefeuillehouder Overmeen-Bakhuis en burgemeester Korteland.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier